

Forfatter: Jacobsen, Jørgen-Frantz

Titel: Udrag fra Nordiske Kroniker

Citation: Jacobsen, Jørgen-Frantz: "Nordiske Kroniker", i Jacobsen, Jørgen-Frantz: *Nordiske Kroniker*, 1943, s. 36. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-jacobjf_02-shoot-idm139956848994608/facsimile.pdf (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Nordiske Kroniker

gaar paa Islandsk, taler disse Mennesker i Reglen Engelsk eller Dansk.

Det livlige, til Tider ganske kosmopolitiske Indtryk forstærkes, naar man kommer i Land i Reykjavik. Havnen er fuld af Trawlere og andre Skibe, som fører alle mulige Landes Flag. Det er vanskeligt at faa Kajplads, og Travlheden er stor. Byen ser ud, som om den var vokset op i Løbet af ganske kort Tid, Husene er oftest af Træ, Bebyggelsen planløs. Men overalt er der et stærkt Gadeliv. Her er Foretagsomhed til Stede, rivende Udvikling, Penge at tjene. Forholdet er da ogsaa det, at Byen i Løbet af de sidste 15 Aar har fordoblet sit Indbyggerantal og stadig er i rivende Vækst.

Men hermed er ikke alt sagt om Reykjavik og Island. Intet vilde dog være mere forfejlet end at tro, at man stod over for et parvenuagtigt, halvamerikansk Jobberland, at man var kommet til et Slags Klondyke. Vel er Reykjavik fuld af Saltskure, Kullagre, Fiskeskæl og Vandstøvler, men samtidig er den Universitetsby og Midtpunktet for en gammel og højtudviklet Kultur. Ikke langt fra Dampspil og Fisketugt ligger Biblioteket, hvor der med varsomme Hænder blæses i gamle Haandskrifter og studeres Skjaldemetrik: dette Nutidens og Fremtidens Land er samtidig — og maaske mere end noget andet Sted paa Jorden — et *Fortidens* Land.

Fortiden findes ikke i Form af mægtige Ruiner, hensmuldret Idyl. Fortiden er paa Island levende, et virksomt Moment i Nutiden. Den gamle Litteratur er ikke blot et Kuriosum, Genstand for enkelte Videnskabsmænds Studier; den er Hvermands Eje, en stadtigt levende Kultur. Alle disse Mennesker, Købmænd, Trawler-skipperne, Arbejdsmænd, Fiskerpiger, som ivrigt deltager i den moderne Rastløshed, tjener Penge, kører i Bil, gaar i Biografteater o. s. v., *taler Oldnordisk*. Alle sidder de inde med den gamle islandske Dannelse, alle er de i Berøring med en levende Tradition, som skriver sig fra Nordens Oldtid. En Professor og en gammel overgroet Bonde kan som jævnbyrdige samtale om Sagaerne og deres Problemer. Havnearbejderen gaar maaske rundt og véd, at han nedstammer fra den og den Herse eller Vikingekonge fra Harald

Haarfagers Tid. Alle taler de det samme velplejede og korrekte Sprog. Her findes hverken Dialekter eller Argot, her er kun én Udtryksform, dannet Tale. Arbejdsmanden har maaske et stort Bibliotek af islandsk Litteratur fra alle Aarhundreder siden Bebyggelsen. Selv om han muligvis har skrevet en Digtsamling eller to, er han ikke af den Grund udskreget som folkeligt Geni, Proletarbegavelse. Det er en selvfølgelig Sag. Islandsk Kultur og Dannelse er noget, som alle har Del i; her findes intet egentligt Proletariat.

Det moderne Islands Ansigt er saaledes en mærkelig — i mangt og meget aldeles uformidlet — Blanding af Middelalder, for ikke at sige: Oldtid paa den ene Side og hypermoderne Nutid paa den anden Side, af gammelt og nyt, som paa en næsten magnetisk Maade finder hinanden, tørner sammen og danner en ejendommelig Brydning. Det er en i høj Grad frugtbar Sammensætning. Nationen forener de bedste materielle Forudsætninger med en gammel, aldeles særpræget Kultur, som har vist sig meget levedygtig og i Stand til at glide over i nye, mere moderne Former. Hertil kommer Folkets egen Levedygtighed, dets Friskhed og Modtagelighed — ja man kan vel næsten sige: Ungdom. Der synes at være en mægtig, gennem mange Aar opsparet Kraft til Stede.

Alt dette danner tilsammen en pragtfuld Enhed. Man har Indtrykket af et levende og blomstrende Folk, som i alle Henseender er sig selv. Blot Tanken om, at Island skulde være et andet Rige underordnet, maa nu til Dags forekomme urimeligt. Folket har ikke blot *politisk Suverænitet*. Ogsaa dets *Psykologi* er suveræn.

Island af i Dag er imidlertid ikke noget, som er færdigt. Det er kun en Fase i en rivende Udvikling: Billedet forandres hurtigt, og at det altid vil forandre sig paa gunstig Vis, er ingenlunde sikkert. Det er ikke for ingenting, at det hele er fremgaaet af en saa udpræget Dualisme mellem gammelt og nyt. Hvor frugtbar denne Blanding end kan være, frembyder den dog de største Problemer. Det, der foregaar, er i Virkeligheden en *Kulturkamp* mellem et